

O mostră de teatru alternativ în Franța

În Franța, spectacolele care intră în categoria sus-numită chiar nu pot fi jucate în altă parte decât în locul, mai mult sau mai puțin trântit, pentru care au fost concepute: hangar, abator, fabrică de ciocolată, furnal etc. Într-un teatru cuminte nu se poate țopăi pe kilograme de cartofi („Illoptopie”, asociație ce-și propune „să lanseze dezordinea în orașe”), răspândi spumă de poliuretan (aceeași trupă, în spectacolul subintitulat „pentru cinci actori și mii de litri de spumă”) și nici inventa o parcare pentru pantofii spectatorilor („Royal de Luxe”). Francezii susțin că acest tip de teatru își are originea în farsele Evului mediu, în evoluțiile trubadurilor, ale circarilor ambulanti și bufonilor de curte, dar și în happening-urile provocatoare, tot de stradă, din anii '60 (de genul celor promovate de Living Theatre).

Ce se petrece în Franța ultimilor douăzeci de ani a fost definit drept „noul circ”. Cele mai vestite gazde ale acestor îndeletniciri sunt orașele Chalon-sur-Saône și Aurillac. Care sunt

avantajele? E un „spectacol total”, care se hrănește cu sensibilitatea spectatorilor. Place oamenilor și nu costă scump. Apoi, face atmosferă, atrage turiști, pune în valoare imaginea urbei (în general, de mărime mijlocie și prea puțin atinsă de binefacerile artei, din cauza distanței față de marile centre culturale). Pe de altă parte, în festivaluri, există secțiunea on în care, la Aurillac de pildă, sunt invitate cam douăzeci de trupe, și cea off, care adună în jur de trei sute. În cea din urmă categorie se încadrează companiile care joacă gratuit și au subvenții reduse. Supraviețuiesc datorită festivalurilor. „Să nu vă mirați dacă vor întinde pălăria la sfârșitul reprezentației”, atrag atenția organizatorii. De altfel, artiștii care „prestează” astfel de munci în stradă sunt amatori. Le place să scandalizeze (mai ales autoritățile, care pe deasupra mai dau și bani), să manipuleze mulțimile și, dacă e posibil, să-și creeze faimă de „neconvenționali”. Pentru asta, fie că „recuperează poezia obiectelor uzuale”

(cum spune „Royal de Luxe”, cu al său spectacol **Marele congelator**), fie năvălesc în oraș la ora șase dimineața pe motociclete, trezindu-l pe... subprefect, ori stau o noapte la închisoare (aceeași companie „Royal de Luxe”, introdusă la răcoare cu ocazia unui turneu în Australia, pentru comportament revoltător).

E lesne de observat că, deși se încearcă, pe la noi nu o să apară curând un astfel de teatru. Măcar pentru motivul că abrutizarea capitalistă, provenită din prea mult huzur este încă un obiectiv îndepărtat. Companiile care „se prostesc” pe străduțele franțuzești (sau din alte țări ale lumii) se opun, printre altele, globalizării care, deocamdată, nu ne poate îngrijora și pe noi. De aceea, ar fi bine, probabil, să ne mai gândim dacă nu cumva teatrul alternativ este importat fără discernământ, precum alte produse „imperialiste”. Sau, dacă el există într-adevăr în România.

Miriona Hărăbor

Regizorii de teatru cuceresc opera

De la Maria Callas încoace, adică de când interpretarea actoricească a devenit, pe scena lirică, tot atât de importantă pe cât era până atunci partea vocală, spectacolul de operă s-a apropiat tot mai mult de cel de teatru. Soliștii au tras cu ochiul în grădina actorilor, iar tot mai multe scene europene de primă mărime au

apelat la serviciile regizorilor de teatru. Astfel, cea mai importantă schimbare suferită de opera ultimelor decenii este apropierea ei de teatru, de la care a împrumutat multe dintre formulele scenice. De aceea, nu pare surprinzător că stagiunea 1999–2000, pe care, de la Covent Garden la Scala și până peste ocean, la Metropolitan, artiștii și

managerii lor o consideră cu totul specială, fiind ultima a actualului secol, este dominată de marile nume ale regiei de teatru. Am putea spune chiar că nu există regizor de teatru, de la un anumit nivel valoric în sus, care să nu fi cochetat cu spectacolul de operă. Cel mai la îndemână este exemplul lui Peter Stein, care va debuta la Scala din

